

ΑΝΑΛΥΣΗ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

100 μονάδες βάση αναμένεται ότι θα αυξήσει το βασικό επιτόκιο της η Fed

Ο «ελέφαντας» της ύφεσης είναι ήδη στο δωμάτιο

Πυκνώνουν τα μαύρα σύννεφα πάνω από την οικονομία της Ευρωζώνης

«Ο κίνδυνος ύφεσης στην Ευρωζώνη έχει φτάσει στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2020», εκτιμά το Bloomberg.

Του Μιχάλη Ψύλου
 psilosm@naftemporiki.gr

«ΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ τράπεζες φέρνουν πόνο αυξάνοντας τα επιτόκια για να αντιμετωπίσουν τον πληθωρισμό», γράφει το αμερικανικό πρακτορείο, χαρακτηρίζοντας «σχεδόν αναπόφευκτη τη διολίσθηση της οικονομίας της Ευρωζώνης στην ύφεση».

Τα μαύρα σύννεφα πυκνώνουν κατ' αρχήν στη Γερμανία - τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης. Η Bundesbank αναμένει αισθητή οικονομική ύφεση -αρχής γενομένης και απ' αυτό το τρίμηνο- και πληθωρισμό περίπου 10%. «Ο κύριος λόγος είναι η ενεργειακή κρίση ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία», αναφέρει η γερμανική κεντρική τράπεζα στη μηνιαία έκθεσή της.

Με μελανά χρώματα περιγράφει την εικόνα το Der Spiegel: «Οι πρώτες γερμανικές εταιρείες άρχισαν να ρίχνουν λευκά πετσότα και να κατανάλωσαν καταρρέει λόγω των επιπτώσεων από την έκρηξη των τιμών της ενέργειας. Η οικονομία διολιθθαίνει σχεδόν ανεξέλεγκτα σε μια κρίση που θα μπορούσε να αποδυναμώσει μόνιμα τη χώρα», προειδοποιεί το γερμανικό περιδικό και απειλείται σειρά μεγάλων εταιρειών που κινδυνεύουν: Η Arcelor-Mittal αναστέλλει την παραγωγή σε δύο γερμανικές εγκαταστάσεις. Η βιομηχανία υποδημάτων Gortz αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο λουκέτου και 2.500 θέσεις εργασίας είναι σε κίνδυνο.

Διευθύνοντες σύμβουλοι εταιρειών και ηγέτες συνδικατίων μιλούν τώρα ανοιχτά για τους φόβους τους. «Τα χειρότερα έρχονται», λέει ο διευθύνων σύμβουλος Κλάους-Νίτερ Μάουμπαχ, του κολοσσού εισαγωγής φυσικού αερίου Uniper, αναφερόμε-

νος στις τιμές της ενέργειας. Και η Γιόσιν Φαχίμι, επικεφαλής του ισχυρού συνδικάτου DGB, προειδοποιεί ότι αν η γερμανική κυβέρνηση δεν λάβει γρήγορα αντίμετρα, υπάρχει κίνδυνος ντόμινο, που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αποβιομηχάνιση της Γερμανίας. «Αυτό θα ήταν καταστροφή», προσθέτει.

Στο Βέλγιο, το 64% των πολιτών φοβάται ότι δεν θα μπορεί να πληρώσει τους λογαριασμούς ενέργειας, σύμφωνα με το Βαρόμετρο της Soir-RTL-Ipsos. Σχεδόν οκτώ στους δέκα ερωτηθέντες λένε ότι χρησιμοποιούν «λιγότερο ρεύμα, φυσικό αέριο, νερό ή καύσιμα θέρμανσης». Οι έρευνες από τις περισσότερες επιχειρήσεις στην Ευρωζώνη δείχνουν ότι η οικονομική δραστηριότητα μειώνεται από τον Ιούλιο. Σχεδόν δεν υπάρχουν σημάδια επικείμενης βελτίωσης.

Τραγωδία σε τρεις πράξεις

Το ερώτημα δεν είναι πλέον αν θα έρθει η κρίση και η ύφεση στην Ευρωζώνη. Αλλά πόσο βαθιά θα είναι και πόσο θα διαρκέσει.

«Αυτή η τραγωδία έχει τρεις πράξεις και ξεκινά με το σοκ στις τιμές της ενέργειας», γράφει το Der Spiegel και εξηγεί: «Τα πρώτα θύματά της θα είναι η μεταποιητική βιομηχανία που εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο, όπως χαρτοβιομηχανίες, εταιρείες παραγωγής λιπασμάτων και χαλυβουργίες. Η δεύτερη πράξη θα είναι η μετακύλιση των αυξήσεων των τιμών σε άλλους κλάδους και κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Για πολλές εταιρείες είναι πλέον θέμα καθαράς επιβίωσης. Πάνω από το 90% των εταιρειών βλέπουν τις αυξημένες τιμές για την ενέργεια και τις πρώτες ύλες ως μια ισχυρή ή και υπαρξιακή πρόκληση, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη από την Ομοσπονδία Γερμανικών Βιομηχανιών (BDI)».

Οι εταιρείες συνήθως δεν έχουν άλλη επιλογή από το να μετακυλί-

Η Bundesbank αναμένει αισθητή ύφεση της γερμανικής οικονομίας -αρχής γενομένης και από αυτό το τρίμηνο- και πληθωρισμό περίπου 10%.

Αναμένοντας τις κινήσεις των τραπεζών

ΟΙ ΑΝΑΛΥΤΕΣ περιμένουν με αγωνία την αυριανή συνεδρίαση της Fed που θα καθορίσει σε μεγάλο βαθμό την κατεύθυνση. Η Fed αναμένεται να αυξήσει το βασικό επιτόκιο κατά 100 μονάδες βάσης. Οι Ηνωμένες Πολιτείες βρίσκονται όμως σε «τεχνική ύφεση» εδώ και

δύο τρίμηνα και υπάρχει κίνδυνος διολίσθησης σε κλασική ύφεση. Τα πράγματα ίσως επιδεινωθούν, καθώς είναι σαφές ότι η αύξηση των επιτοκίων από τη Fed την Τετάρτη δεν θα είναι η τελευταία. Αλλά και η EKT βρίσκεται επίσης στην αρχή ενός μακρού και πιθανώς επίπονου ταξιδιού, με

άλλες δύο έως τέσσερις αυξήσεις, ανεβάζοντας το βασικό επιτόκιο στο 2%. Η ελπίδα της EKT είναι ότι ο πληθωρισμός θα μειωθεί στο αποδεκτό 2% μόνο το 2024. Μέχρι τότε, ο ελέφαντας θα είναι στο δωμάτιο.

[SID: 15550133]

■ Το καταναλωτικό συναίσθημα είναι χειρότερο από ποτέ στη μεταπολεμική ιστορία της Ευρώπης.

συν τις αυξήσεις των τιμών στους καταναλωτές, οι οποίοι ήδη πρέπει να εξοικονομούν χρήματα για να καλύψουν τους τεράστιους λογαριασμούς ρεύματος και φυσικού αερίου. Και αυτό σπκώνει την αύξηση της τρίτης πράξης, που οδηγεί στην οικονομική καταστροφή: το καταναλωτικό συναίσθημα είναι χειρότερο από ποτέ στη μεταπολεμική ιστορία. «Υπάρχει μια λέξη γι' αυτό το σενάριο τρόμου που ξηπνά πανάρχαιους φόβους: ύφεση».

Τι κάνουν οι πολιτικοί;

Το ερώτημα είναι εάν οι πολιτικοί στην Ευρωζώνη θα καταφέρουν

να μετριάσουν τις συνέπειες -ή εάν υπάρχει κίνδυνος η οικονομική κρίση να διαρκέσει αρκετά χρόνια με «απώλειες ευμερίας σε ασύλληπτη μέχρι τώρα κλίμακα», όπως λέει ο Πίτερ Άντριαν, πρόεδρος της Ένωσης των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων (DIEK). Με άλλα λόγια, αν η κρίση θα «κατασπαράξει» την «ψυχή» της Ευρωζώνης. Υπονοώντας τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης και οδηγώντας αναρίθμητες επιχειρήσεις στην οριστική εξαφάνιση. Μια κρίση που θα έκανε φτωχότερους την πλειονότητα των Ευρωπαίων.

Εξετάζοντας την εμπειρία του παρελθόντος, ο επικεφαλής οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, Τζάστιν-Νταμιάν Γκενέτ πιστεύει ότι τουλάχιστον δύο πρόσφατα γεγονότα έχουν αυξήσει σημαντικά την πιθανότητα να ξεσπάσει μια παγκόσμια ύφεση

μέχρι το επόμενο έτος. Αφενός, οι δείκτες παγκόσμιας δραστηριότητας επιδεινώθηκαν σταθερά από τα μέσα του 2021. Από την άλλη πλευρά, οι προοπτικές ανάπτυξης για τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρωζώνη και την Κίνα έχουν αναθεωρηθεί σημαντικά προς τα κάτω τα τελευταία τρίμηνα. Πολλοί φοβούνται μια επανάληψη του στασιμοληθωρισμού, όπως στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Οι κεντρικές τράπεζες, πρωτίστως η Fed υπό τον Πολ Βόλκερ, κατέληξαν να συσφιγγουν απότομα τη νομισματική τους πολιτική και αυτή η αυστηροποίηση βοήθησε μεν στη μείωση του πληθωρισμού, αλλά αυτό έγινε προκαλώντας παγκόσμια ύφεση το 1982. Και το ερώτημα είναι αν είναι δυνατόν να μειωθεί πραγματικά ο πληθωρισμός χωρίς να προκληθεί μια τόσο βαθιά ύφεση.

64%

των πολιτών στο Βέλγιο φοβάται ότι δεν θα μπορεί να πληρώσει τους λογαριασμούς ενέργειας.